

Samenvatting

Het college neemt kennis van de uitkomsten van het onderzoek naar de strategische herpositionering van MTB en de doorontwikkeling van de uitvoeringsketen re-integratie Participatiewet. Ter voorbereiding op definitieve besluitvorming eind dit jaar, wordt door de colleges van de zes Maastricht-Heuvelland gemeenten de opdracht verstrekt om de randvoorwaarden en gevolgen van de bestuurlijke voorkeursrichting nader uit te werken. Deze opdracht wordt belegd bij de betreffende uitvoeringsorganisaties: MTB, Annex, Podium24 en SZMH, in nauwe samenspraak met de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten.

Beslispunten

1. Het college neemt kennis van de uitkomsten van het onderzoek door KplusV naar de strategische herpositionering van MTB en de doorontwikkeling van de uitvoeringsketen re-integratie Participatiewet.
2. Het college verstrekt de opdracht aan betreffende uitvoeringsorganisaties (MTB/Annex/Podium24/SZMH) om de bestuurlijke voorkeusvariant 3 nader uit te werken. Dit in nauwe samenspraak met de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten, ter voorbereiding op definitieve besluitvorming uiterlijk in Q4 2022.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 8 maart 2022:

Conform.

1. Aanleiding

Op verschillende momenten bent u als college geïnformeerd over het “Onderzoek toekomst MTB & organisatie re-integratie Participatiewet”.

- Collegebesluit(MTB gemeenten) en RIB(alle6 gemeenten) maart 2020: Informatie en achtergrond opdrachtverstrekking
- Collegememo 1 juni 2021: stand van zaken onderzoek
- Memo op verzoek van portefeuillehouders bestuurlijk overleg van 16 augustus 2021: samenvatting en conclusies van het definitieve rapport

Rondom de oplevering van het definitieve onderzoeksrapport in augustus 2021 heeft een tweetal bestuurlijke bijeenkomsten plaatsgevonden met de betrokken portefeuillehouders van de Maastricht-Heuvellandgemeenten en is vervolgens ambtelijk het verdere proces afgestemd om tot besluitvorming te komen op basis van de uitkomsten en het advies van het “Onderzoek toekomst MTB & organisatie re-integratie Participatiewet”.

Vanuit bestuur, beleid en uitvoering is variant 3, het samenvoegen van Annex, Podium 24 en MTB, duidelijk als voorkeursvariant uitgesproken. Bestuurlijk is de wens uitgesproken om deze voorkeursvariant verder uit te diepen, zodat straks goed onderbouwd en beargumenteerd een definitieve keuze kan worden gemaakt.

Aan de colleges van de zes betrokken gemeenten wordt thans voorgesteld kennis te nemen van de uitkomsten van het onderzoek en opdracht te verstrekken tot het nader uitwerken van de genoemde voorkeursvariant 3, zodat uiterlijk in Q4 2022 definitieve besluitvorming met betrekking tot de variantkeuze kan plaatsvinden.

2. Context

1. Aanleiding en doel onderzoek

Medio maart 2020 hebben de colleges van de gemeenten Eijsden-Margraten, Maastricht en Meerssen besloten een onderzoeksopdracht te verstrekken om de sociale en financiële toekomstbestendigheid van MTB geobjectiveerd in beeld te brengen en aanbevelingen te doen die bijdragen aan het behoud van kennis, ervaring en infrastructuur voor de kwetsbare doelgroep binnen de WSW en de Participatiewet.

Onderstaande ontwikkelingen liggen hieraan ten grondslag:

1. Afbouw WSW van MTB gaat vanwege natuurlijk verloop sneller dan verwacht en de instroom van de nieuwe doelgroep vanuit de Participatiewet blijft achter.
2. De gemeenten hebben sterk behoefte aan verdere professionalisering van de leerwerkfunctie van MTB.
3. De (financiële) kaders voor de gemeenten en MTB zijn begrensd tot eind 2020.

Het doel van het onderzoek was inzicht te verkrijgen of MTB nu en in de nabije toekomst voldoende effectief en efficiënt uitvoering geeft/kan geven aan de gemeentelijke opdracht op gebied van de Wet sociale werkvoorziening (uitvoering in afbouw voor drie gemeenten) én de Participatiewet (leerwerkbedrijf in opbouw voor zes gemeenten) of dat een koersverandering dan wel andere keuzes bijdragen aan verdere verbetering, vernieuwing en besparing.

De onderzoekers hebben gekeken naar: MTB als bedrijf; MTB als ketenpartner; gemeentelijke beleidsambities; mogelijke organisatievarianten; daarbij passende governance.

Primair was het onderzoek gericht op het toekomstperspectief van MTB en een eventueel in dat kader een benodigde strategische herpositionering. Gaandeweg het onderzoek is steeds meer focus komen te liggen op het functioneren van de gemeentelijke uitvoeringsketen re-integratie Participatiewet waarvan MTB deel uitmaakt. De andere partners in de keten zijn bij het onderzoek betrokken en over de samenwerking bevroegd, maar niet als organisaties op zichzelf onderzocht. Dat is in het kader van de ketenoptimalisatie door de gemeenten zelf al eerder bekeken¹. Deze evaluatieresultaten uit 2019 zijn Maastricht Heuvelland breed bekeken en worden door het kwalitatief onderzoek van KplusV onderschreven. Aanvullende aandachtspunten vanuit de organisaties m.b.t. betrokkenheid bij het onderzoek, het betrekken van de OR en kosten van de dienstverlening, zullen in het vervolgproces worden meegenomen.

2. Conclusies en aanbevelingen onderzoek

De bevindingen en aanbevelingen welke volgen uit het onderzoek kunnen als volgt worden samengevat:

¹ Het beleidsdocument “Optimalisatie en intensivering uitvoering en re-integratie Participatiewet Maastricht Heuvelland”

Voor een meer uitgebreide samenvatting van de conclusies en aanbevelingen inclusief omschrijving van de 5 varianten wordt verwezen naar de bijgevoegde oplegnotitie van 16 augustus 2021 en het bijgevoegde eindrapport.

Een koerswijziging is nodig om dienstverlening en infrastructuur te behouden (en verbeteren) voor de kwetsbare doelgroep die het betreft. De bedrijfsanalyse van MTB geeft op de kortere termijn geen reden tot zorg. Tegelijk is, zonder de koers bij te stellen, op langere termijn sprake van een sterfhuisscenario, doordat de leerwerkfunctie Participatiewet nog onvoldoende compensatie biedt voor de afbouw WSW. Tevens is vastgesteld dat de ketensamenwerking niet functioneert zoals beoogd. Het ontstaan van de nieuwe organisaties Podium24 en SZMH heeft onvoldoende geleid tot het omarmen van de maatschappelijke beleidsopgave als keten in zijn geheel, mede veroorzaakt door de bewuste keuze om de ketenregie niet eenduidig te beleggen bij één van de organisaties. Het verbeteren van de ketenprocessen en onderlinge werkafspraken, is naar de overtuiging van de onderzoekers ontoereikend.

Intensivering van beleid is nodig. De aanbeveling wordt gedaan om een beleidsambitie te benoemen om daarmee intensiever in te zetten op een trendmatige groei aan dienstverlening voor de nieuwe doelgroep. De totale bijstandspopulatie van de zes betrokken gemeenten kan hierdoor verder afnemen met circa 50 à 100 personen per jaar.

Aanpassing van de ketenstructuur is nodig. Door de onderzoekers wordt de aanbeveling gedaan om de ketenstructuur aan te passen en te kiezen voor organisatievariant 4. Variant 4 vergt een stevige organisatorische interventie en doorlooptijd. Om snel stappen te zetten is het raadzaam in ieder geval met de inrichting van Variant 3 te starten. De keuze voor een overgang van Variant 3 naar Variant 4 wordt vervolgens mede bepaald door de mate waarin de beoogde specialisatie op de taakvelden Werk en Inkomen succesvol wordt doorgevoerd en het taakveld Werk efficiënt en effectief functioneert. De aanbeveling wordt gedaan om het functioneren van de scheiding Werk en Inkomen op enig moment te evalueren en te bepalen of aan deze condities wordt voldaan. Is dat het geval, dan kan organisatievariant 3 het eindstation zijn. Is dat niet het geval dan kan een vervolgstap (doorontwikkeling van Variant 3 naar Variant 4) alsnog een logisch vervolg zijn.

Aanpassing van de governance is nodig. De uitvoeringsketen sociale zekerheid / re-integratie is gebaat bij eenvoud en transparantie in de governance. De aanbeveling wordt door de onderzoekers gedaan om de governance van de keten te vereenvoudigen als logisch uitvloeisel van de aanpassing

ketenstructuur oftewel het bij elkaar brengen van de uitvoeringsorganisaties. De inrichting van de governance dient uit te gaan van één bovenliggende entiteit, met uitsluitend onderliggende entiteiten indien hier dringende argumenten voor bestaan. Daarnaast is volledige participatie van Gulpen-Wittem, Vaals en Valkenburg aan de Geul in de sociale keten Maastricht-Heuvelland idealiter onderdeel van het eindplaatje. Deze gemeenten participeren voor de uitvoering van de WSW niet in MTB maar in de GR WOZL binnen de regio Parkstad. Behalve voor wat betreft de uitvoering van de WSW participeren deze gemeenten echter ook volledig binnen de re-integratieketen in Maastricht-Heuvelland. De aanbeveling wordt gedaan nader te onderzoeken op welke wijze dit kan worden geëffectueerd. Het kan het belang van alle Maastricht-Heuvelland gemeenten nadrukkelijk dienen.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk en bij de betrokken organisaties bestaat draagvlak voor een verdere uitwerking van variant 3, welke inhoudt een samenvoeging van de organisaties Annex, MTB en Podium 24.

Bestuurlijke sessies eindrapport

De conclusies van het eindrapport zijn in een tweetal bestuurlijke sessies besproken met de gemeenten Vaals, Valkenburg aan de Geul, Gulpen-Wittem, Eijsden-Margraten, Meerssen, Maastricht op 23 juni en 18 oktober 2021. Voorafgaand aan de bestuurlijke bijeenkomsten zijn de portefeuillehouders en beleidsambtenaren van de betrokken gemeenten en de directies van betrokken uitvoeringsorganisaties ambtelijk meegenomen in de uitkomsten van het onderzoek. Ook is met de verantwoordelijke managers van de zes gemeenten van gedachten gewisseld over de aanpak. Vanuit de intentie om gezamenlijk te kunnen reflecteren op de onderzoeksresultaten en de mogelijkheden die gezien worden voor een verdere optimalisatie van (de organisatie van) de gezamenlijke dienstverlening.

In de **brede bestuurlijke sessie van 23 juni 2021** was de algemene lijn van het gesprek dat de aanwezigen niet ontevreden zijn over het functioneren van MTB en haar partners, maar dat de samenwerking in de gemeentelijke re-integratieketen en de resultaten voor de doelgroep beter kunnen. Als de ontwikkeling zoals door de onderzoekers geschetst daaraan een bijdrage levert, staan de bestuurders daar in basis positief tegenover. Gelijktijdig is geconcludeerd dat dit een dossier is met nogal wat historie en gevoeligheden. Met daarbij het besef dat dat niet leidend mag zijn voor de keuzes die voorliggen

Gezien de complexiteit van de materie bestond de behoefte dit te laten bezinken en binnen de afzonderlijke gemeenten te bespreken. Daarom werd afgesproken dat het breed bestuurlijk overleg

een vervolg kreeg. Verder was een inhoudelijk memo/oplegnotitie gevraagd ter voorbereiding op dit overleg en om de interne bespreking te faciliteren. Met name om meer beeld te krijgen bij de meerwaarde van de aanbevelingen voor de doelgroep en gemeenten. Met bijzondere aandacht ook voor het vraagstuk van een eventuele overstap van de G2V-gemeenten (Gulpen-Wittem, Vaals en Valkenburg aan de Geul) vanuit WOZL naar MTB.

Vervolgens zijn in de **brede bestuurlijke sessie van 18 oktober 2021** de conclusies en aanbevelingen van het eindrapport verder besproken. De aanwezige wethouders hebben de gezamenlijke conclusie van voorkeursvariant 3 uitgesproken.

Wel heeft men aangegeven dat het zaak is dit proces nog meer van ons allemaal te maken, met het oog op draagvlak Maastricht-Heuvelland gemeenten breed. Besloten is tot:

- Advies m.b.t. het verder uitwerken van variant 3 aan colleges voorleggen in februari 2022
- Nogmaals een gezamenlijke bijeenkomst met KplusV voor de zes gemeenten, bestuurders incl. ambtelijke ondersteuning;
- In een parallel traject starten met variant 3 verder uitdiepen: hoe komt een nieuwe organisatie er uit te zien, wat is er nodig om dat vorm te geven, welke concrete gevolgen gaat dit hebben voor gemeenten en inwoners? Hierbij gaat het nog niet om het vormgeven/inrichten an sich, maar om de verdieping en voorbereiding, waarop definitieve besluitvorming kan worden gebaseerd.
- Verder is nadrukkelijk besproken dat van de drie bij WOZL aangesloten gemeenten nu geen besluit wordt gevraagd wat betreft al dan niet uittreden bij WOZL. In het onderzoeksrapport is aangegeven dat de verdere uitwerking van mogelijke besluitvorming tot variant 3 een moment *kan* zijn voor een heroverweging op dit vlak. Dit is echter geen noodzakelijkheid en is uiteraard aan de drie WOZL gemeenten om hier al dan niet een andere richting in te kiezen.

Ambtelijke sessies eindrapport en verdere proces

Nadat in het breed bestuurlijk overleg in oktober 2021 voorkeursvariant 3 is uitgesproken en het belang van gemeenschappelijk draagvlak nogmaals is aangegeven, is ambtelijk en met betrokken uitvoerders het te volgen proces tot het komen van besluitvorming nader afgestemd. Hierbij is een aantal aanvullende aandachtspunten vanuit de Heuvellandgemeenten en uitvoerders benoemd welke zullen worden meegenomen in het nader onderzoek. Het gaat dan in hoofdlijnen om het nog steviger betrekken van alle zes gemeenten en betrokken organisaties, helderheid omtrent de opdracht en dienstverlening van de betrokken organisaties, inzicht in financiële gevolgen en kosten van dienstverlening, meer tijd, onderzoek en betrokkenheid van alle gemeenten om tot besluitvorming te kunnen komen.

Het te volgen proces tot besluitvorming is als volgt afgestemd:

- Februari 2022: collegenota in alle zes gemeenten mbt het nader uitwerken van voorkeursvariant 3 in samenwerking met de zes betrokken gemeenten en de uitvoerders.
- Februari/Maart: bestuurlijk/ambtelijke bijeenkomst met KplusV waarbij de conclusies en adviezen uit het onderzoek nogmaals worden toegelicht, geduid en in context geplaatst.
- Vanaf februari 2022: Nadere uitwerking voorkeursvariant 3 waarbij eerder genoemde aandachtspunten en input uit de bestuurlijk/ambtelijke bijeenkomst worden meegenomen.
- Q3/Q4 2022: Definitieve besluitvorming variantkeuze in colleges en raden van de gemeenten Vaals, Valkenburg aan de Geul, Eijsden-Margraten, Meerssen, Gulpen-Wittem en Maastricht.

Bovenstaand proces is ambtelijk gezamenlijk opgesteld en afgestemd met de zes gemeenten en tevens afgestemd in de regionale Directiegroep sociaal domein Maastricht-Heuvelland en gedeeld met de verantwoordelijke portefeuillehouders.

3. Gewenste situatie

Besluitvorming over optimalisatie van de re-integratieketen in Q3/Q4 2022.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Het borgen en verbeteren van de dienstverlening aan de doelgroep door de infrastructuur te vereenvoudigen en dienstverlening nog beter af te stemmen en als een doorlopende lijn aan te bieden is in het belang van de ontwikkeling en daarmee welbevinden en gezondheid van inwoners.

5. Effect op de openbare ruimte

n.v.t.

6. Personeel en organisatie

Op welke manier de variantkeuze invloed heeft op personeel en organisatie van de betrokken organisaties wordt meegenomen in het nader onderzoek naar variant 3.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

n.v.t.

8. Financiën

De financiële gevolgen van de variantkeuze worden meegenomen in het nader onderzoek naar variant 3 en maken deel uit van besluitvorming in college en raad in Q3/Q4 2022.

9. Aanbestedingen

n.v.t.

10. Participatie tot heden

De Heuveland gemeenten zijn ambtelijk bijgepraat via de beleidsgroep MHW en hebben alle (bestuurlijke) stukken ontvangen. Voorafgaand aan het eerste bestuurlijk overleg heeft er een uitgebreide ambtelijke voorbespreking plaatsgevonden op 14 juni 2021 en voorafgaand aan het tweede bestuurlijk overleg heeft in de meeste gemeenten (behoudens Meerssen en Vaals) nog 1op1 afstemming plaatsgevonden. Vervolgens is begin 2022 ambtelijk en in de regionale directiegroep Sociaal Domein het verdere proces tot besluitvorming gezamenlijk afgestemd.

11. Voorstel

1. Het college neemt kennis van de uitkomsten van het onderzoek door KplusV naar de strategische herpositionering van MTB en de doorontwikkeling van de uitvoeringsketen re-integratie Participatiewet.

2. Het college verstrekt de opdracht aan betreffende uitvoeringsorganisaties (MTB/Annex/Podium24/SZMH) om de bestuurlijke voorkeusvariant 3 nader uit te werken. Dit in nauwe samenspraak met de zes Maastricht-Heuvellandgemeenten, ter voorbereiding op definitieve besluitvorming uiterlijk in Q4 2022.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

In alle zes de Maastricht-Heuvelland gemeenten ligt gelijklopende besluitvorming voor in de vorm van onderhavige collegenota.

Na het kennis nemen van het onderzoeksrapport en de hierin opgenomen adviezen en instemming van de colleges van de zes betrokken gemeenten met het nader onderzoek naar variant 3, zal in samenspraak tussen de Maastricht-Heuvelland gemeenten en de betrokken organisaties de vraagstelling m.b.t. het nader uitwerken van variant 3 verder concreet gemaakt worden. De nadere uitwerking zal verder uitgevoerd worden door de directies van de betrokken organisaties (SZMH, MTB, Annex, Podium24) in nauwe samenspraak met de zes betrokken gemeenten. Dit is tevens afgestemd met betrokken organisaties.

- Als opdrachtgever fungeren de afzonderlijke colleges van de zes Maastricht Heuvelland gemeenten.
- Als opdrachtnemer fungeert het strategisch overleg binnen de re-integratieketen
- Als stuurgroep fungeert het breed bestuurlijk overleg binnen de re-integratieketen
- Als ambtelijke begeleidingsgroep voor de nadere uitwerking fungeert de beleidsgroep Maastricht Heuvelland Werkt aangevuld met een afvaardiging vanuit SZMH

Formele besluitvorming vindt uiterlijk in Q4 2022 plaats in de colleges. De formele positie van de raden hierin is afhankelijk van de nadere uitwerking en concrete besluitvorming. De raden zullen dan ook in Q4 2022 geïnformeerd worden dan wel om besluitvorming worden gevraagd.